

Kasvun ja osallisuuden edistäminen

Terveysten edistäminen

Tuija Erämies

Terveys - käsitteen määrittelyä

- Biolääketieteellinen määrittely
 - Huomio sairauksiin ja toimintakyvyn heikkenemiseen tai sairauksien puuttumiseen
- Biopsykososiaalinen määrittely
 - Terveys on yhteydessä ihmisen sisäiseen elämysmaailmaan ja psyykkiseen kehitykseen, elimistön toimintaan sekä vuorovaikutukseen fyysisen ja sosiaalisen ympäristön kanssa
 - Terveys ei ole irrallaan ihmisen elämäntilanteesta tai yhteiskunnallisesta tilanteesta
- Psykologinen näkökulma
 - Painottaa kolmea terveyden ulottuvuutta: hyvää oloa, toimintakykyä sekä turvallisuutta

Positiivinen terveyskäsitteys

- Tarkoittaa fyysistä, henkistä ja sosiaalista tasapainoa ja korostaa voimavaroja sekä omavoimaistamista
- Terveys voimavarana tarkoittaa, että terve ihminen voi toteuttaa omia pyrkimyksiään, oppia ja kehittyä, toimia yhteiskunnassa ja solmia sosiaalisia suhteita

Terveyden edistäminen

- Yleinen ohjaus- ja valvontavastuu terveyden edistämisestä on Sosiaali- ja terveysministeriöllä
- Terveyden edistäminen on osa kansanterveystyötä ja sitä säädellään useissa eri laeissa
 - Terveydenhuoltolaki 1326/2010
 - Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
 - Tupakkalaki 549/2016
 - Alkoholilaki 1143/1994
 - Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
 - Työturvallisuuslaki 738/2002
- Kunnilla on lakiin kirjattu velvollisuus edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä
 - Kuntalaki 410/2015
 - Laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta 169/2007
- Ympäristöterveydenhuollon lakien ja niiden toimeenpanonvalvonnan tavoitteena on edistää väestön terveyttä sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa tekijöitä, jotka aiheuttavat vaaraa tai haittaa terveydelle ja elinympäristölle
 - Terveydensuojelulaki 763/1994
 - Ympäristönsuojelulaki 527/2014
 - Jätelaki 646/2011
 - Elintarvikelaki 23/2006
 - Eläinlääkintähuoltolaki 765/2009
 - Kemikaalilaki 599/2013
 - Säteilylaki 592/1991
 - Geenitekniikkalaki 377/1995

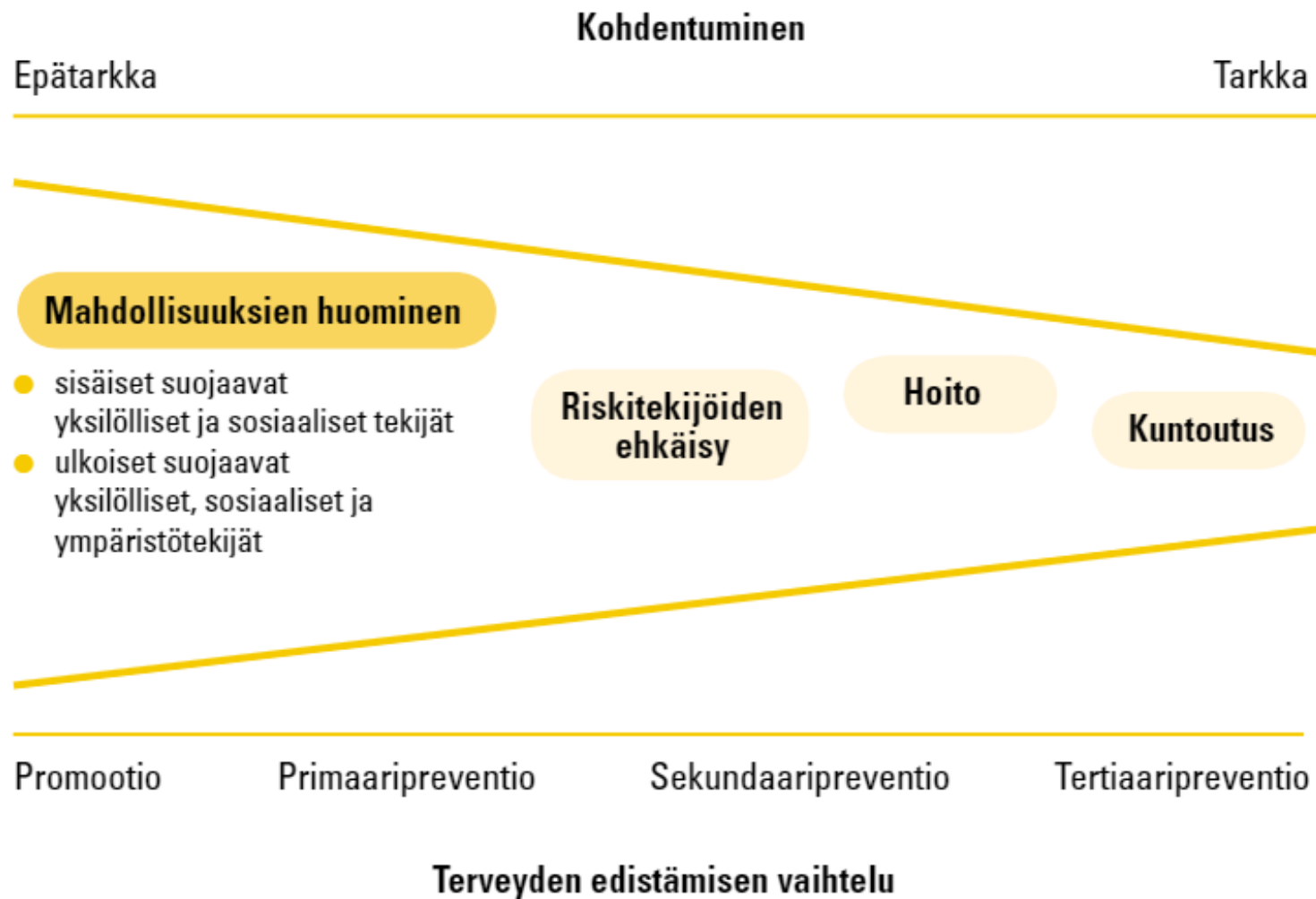
Terveyden edistämisen tavoitteena:

- Keskeinen tavoite on terveyserojen kaventaminen
- Terveys- ja hyvinvointierot voivat olla joko eri sosiaaliryhmien välisiä, alueellisia tai sukupuolten välisiä
- Vastuu väestön hyvinvoinnista ja terveydestä sekä väestöryhmien välisten terveyserojen kaventamisesta on kunnilla
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos eli THL on terveyden edistämisen asiantuntijalaitos
- Terveyttä ja hyvinvointia edistävillä toimenpiteillä vaikutetaan keskeisiin kansansairauksien syihin ja hillitään terveydenhuollon palveluista, sairauspoissaoloista ja varhaisesta eläköitymisestä aiheutuvia kustannuksia

Terveyden edistämisen näkökulmat

- Promootio
 - Tarkoittaa mahdollisuuksien luomista ihmisten elinehtojen ja elinolojen parantamiseksi
- Preventio
 - Tarkoittaa sairauksien kehittymisen ehkäisyä

Terveyden edistämisen promotiivinen ja preventiivinen näkökulma.

Sairauksien ehkäisy eli preventio

Primaaripreventio	Varautuminen terveyden uhkiin	Rokotukset
	Sairastumisriskin vähentäminen	Terveysneuvonta Seulonta
Sekundaaripreventio	Riskitekijöiden vähentäminen ja sairauden pahenemisen estäminen	Riskitekijöiden poisto Sairauden hoito
Tertiaaripreventio	Sairauden pahenemisen ja sen aiheuttamien haittojen estäminen	Kuntoutus - Työ- ja toimintakyvyn palauttaminen - Toimintakyvyn heikkenemisen hidastaminen

Lähteet

- Finlex.fi.
 - [Terveystalolaki 1326/2010 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®](#)
- Savola E & Koskinen-Ollonqvist P. 2005. Terveysten edistäminen esimerkein. Käsitteitä ja selityksiä. Terveysten edistämisen keskus ry. [Terveysten edistäminen esimerkein. Käsitteitä ja selityksiä - PDF Free Download \(docplayer.fi\)](#)
- Sosiaali- ja terveysministeriö. <https://stm.fi/terveyden-edistaminen>